

Pintér Lajos

Csillagok árvája

Ha Albert Zsuzsa *Legendás irodalom* című riportorozatában és könyvsorozatában Utassy Józsefet is kiválasztotta volna, hogy a barátok, ismerősök mondjanak anekdotikus, legendás történeteket róla! Kiderült volna, hogy Utassy József a kortárs irodalom egyik leglegendásabb alakja. Körülötte-róla szálltak, szóltak az anekdotikus történetek, pedig tonnás súllyal járt a szíve fölött.

Csillagok árvájának mondta magát. Valójában a csillagok fia, és a világ árvája volt.

Hadd mondok el róla én is egy anekdotikus történetet. 1971-ben kerültem az ELTE Bölcsészkarára, magyar-népművelés szakra. A népművelés szakon, már mindjárt az egyik első szemináriumi órát a népművelés tanszék vezetője tartotta. Névsorolvasásban hozzám érve csak ennyit mondott: „Végre elment egy költő, és erre megint itt egy másik.”

Érdekes, hogy tudott költői szárnypróbálgatásaimról, pedig épp csak első verseim jelentek meg akkor, *Tiszatájban*, *Forrásban*.

A szeminárium ideje elég volt arra, hogy végiggondoljam helyzetem. Ha a tanszékvezető már az első órán ilyen barátságatlanul fogad engem, nem sok jóra számíthatok...

Óra után megvártam, és négy szemközt megkérdeztem tőle: tanár úr, mi a probléma?

Hát az, mondotta, hogy végre elment a tanszékről egy költő, Utassy József – itt végre kimondotta a nevét is –, akivel sok gondunk volt, és erre megint itt egy másik.

Annyival lettem okosabb, hogy Utassy Jóska körül forog tehát a világ. Jóskával két napon belül – véletlenül – összefutottam.

Több éve végzett már az Egyetemen, de az a költő volt, aki nem tudott és nem is akart elszakadni ettől a közegtől. Az Egyetem, az Egyetemi Színpad, az Eötvös Kollégium, az Eötvös Klub, mind olyan helyek, melyek egy életre fogva tartják az embert. Visszasóvárogtam volna én is, ha nem kerülök el Kecskemétre.

Találkozásunkkor rögtön rátértem a lényegre. Jóskám, vagy Dzsó (hiszen mindenki így szólította, ő is így írta alá leveleit és baráti dedikációit), Jóskám, mi baja veled a tanszékvezetőnek?

– Az hülye, felelte röviden Jóska. Majd folytatta.

Mindig szerda reggel nyolc órára tette a szemináriumát. Tudhatta volna, tette hozzá önérzetesen, hogy én éjszaka dolgozom, reggel sokáig alszom, és nyolcra semmiképp sem tudok bemenni. Egész évben nem jártam hát a szemináriumra.

Az utolsó óra előtt hívatott és azt mondta, amennyiben az utolsó órán sem jelenek meg, megbuktat.

Gondolkodóba estem, folytatta a mesét. Én reggel nyolcra biztosan nem érek be. Tehát úgy döntöttem, hogy inkább előző éjszaka már bent alszom a tanteremben. Este belopóztam az Egyetemre, bementem az előadóterembe, fölfeküdtem az előadói asztalra, és elaludtam.

Akkor meg olyan jól aludtam, hogy reggel jött a tanszékvezető az órára, és ott talált, ott aludtam az asztalon. Akkor meg ezt vette rossz néven. Ennek semmi se jó! – fejezte be történetét

Ilyen fiú volt Jóska, szívében dallal, szemében mosollyal, szíve fölött mázsás súllyal.

Most, hogy meghalt, ha szivárvány jelenik majd meg az égen, az ő szemöldökének íve lesz az. De ha földrengés lesz, ha megmozdul a föld, az ő rettentő fájdalma reng ott is, a föld alatt.